

Kolumni Karjalainen-lehdessä 24.11.2016

Elämän ja kuoleman kysymys / Vaikea eutanasia

Kaksi viikkoa sitten viisi entistä kansanedustajaa julkisti kansalaisaloitteen eutanasian laillistamiseksi Suomessa. Aloitteessa esitetyt perustelut ovat ymmärrettäviä: pitkitetyn kärsimyksen lopettaminen, kivuttomuus, arvokkaan kuoleman toive, potilaan tahdon noudattaminen.

Aloitteesta virinnyt keskustelu on tärkeää, mutta vaikeaa. Mitä sanoja käytämme ja mitä itse asiassa tarkoitamme? Puhutaan kärsimyksen lopettamisesta, vaikka kyse on kuitenkin elämän lopettamisesta. Tuntuu myös helpommalta puhua eutanasiasta kuin suomeksi armomurhasta tai toisen surmaamisesta hänen omasta tahdostaan.

Myös kärsimyksen määrittely on ongelmallista. Kuolevan kärsimys voi olla fyysistä, psyykkistä, eksistentiaalista ja sosiaalista. Oikeuttaisiko vain fyysinen kärsimys elämän lopettamiseen? Eutanasian laillistaminen muuttaisi yhteiskuntaa ja suhtautumista kuolemaan.

Aktiivisen kuolinavun laillistamisen kautta syntyisi ajan myötä kohtalokas seurannaisvaikutus: jos jokin on oikeudellisesti mahdollista, se on myös moraalisesti sallittua. Armokuoleman hyväksyminen laajentaisi sallitun rajoja. Belgiassa ja Hollannissa se on johtanut tapauksiin, joissa lapsi tai psyykkisistä sairauksista kärsivä on surmattu.

* * *

Lääkäreille eutanasian toteuttamisvastuu olisi kohtuuton tehtävä ja vastoin heidän etiikkaansa. Lääkärinvalan mukaan päämääränä on ”terveyden ylläpitäminen ja edistäminen, sairauksien ehkäiseminen sekä sairaiden parantaminen ja heidän kärsimystensä lievittäminen”.

Kuolevat eivät tarvitse armokuolemaa, vaan kärsivällistä ja luotettavaa saattamista. Kuoleman läheisyydessä tarvitaan läsnäoloa, lämpöä ja rakkautta.

Arvokkaan kuoleman toivetta on syytä kuunnella tarkasti. Saattohoitoa, kivunhoitoa ja palliatiivista eli oireenmukaista hoitoa on edistettävä. Niiden avulla ihmisarvoinen kuolema tulee mahdolliseksi. Palliatiivinen sedaatio, potilaan vaivuttaminen uneen saattohoidon viimeisessä vaiheessa, saattaisi poistaa eutanasian tarpeen.

Saattohoitolääkärit kehottavat ihmisiä laatimaan kirjallisen hoitotahdon. Siinä voi ilmaista, miten haluaa itseään hoidettavan elämän päätösvaiheessa silloinkin, kun itse ei enää pysty sitä kertomaan.

* * *

Kristillinen usko korostaa elämää lahjana. Katekismuksen mukaan ”Jokaisen ihmisen elämä on Jumalan lahja ja sellaisena arvokas.” Kristilliseen ihmiskäsitykseen kuuluu, että jokaisella on ihmisarvo ja oikeus elää.

Kirkko puolustaa elämää. Tämä sisältää sen hyväksymisen, että elämän rajallisuus kuuluu ihmisen osaan ja että elämä kerran päättyy. Kirkko ei voi hyväksyä käytäntöä, jossa tarkoituksellisesti lopetetaan ihmiselämä. Sairaana surmaaminen olisi ihmisyyden haaksirikko. Ihmiset on kutsuttu armahtamaan toisiaan ja lievittämään lähimmäistensä kärsimyksiä.

Vaikeasti sairasta ihmistä ei saa jättää yksin. Rakastavan hoidon ja läheisten huolenpidon tulee ulottua kuolemaan asti.

Seppo Häkkinen
seppo.hakkinen@evl.fi
Mikkelin hiippakunnan piispa